

PSALAM 46 (47)

Po svojoj prilici ovaj Psalam spada među one, koji su spjevani prigodom prenosa kovčega zavjetnog iz kuće Obedodone na goru Sion. Svojim stalnim i konačnim sjedištem na gori Sionu Bog je zaposjeo zajedno sa svojim narodom obećanu zemlju.

Ova povjesna činjenica daje posebno značenje ustoličenju Yahvé-ovu u njegovom svetištu na gori Sionu. I 67 (68) Ps. i 23 (24) su opjevali isti događaj, ali dakako svaki pod svojim vidom. Taj će se posebni vid očitovati i za Psalam 46. samom analizom Psalma.

NASLOV: Pobjedniku, Korejevih potomaka, vokalna pjesma. »Pobjednik« se odnosi na sadržaj Psalma, a označuje ga Psalmista posvećuje Bogu, Pomoćniku ili Pobjedniku. — »Korejevih potomaka« je povjesna bilješka koja označuje auktora. Korejeva grupa se spominje već za vrijeme kralja Davida (v. I. Par. 26, 1.), pa nam zato ime auktora ne može kazati ništa o vremenu kad je spjevan Psalam buduć da se može raditi o bližim i daljim Korejevim potomcima. — »Vokalna pjesma« je liturgična oznaka a po svojoj prilici znači da su Psalam imali pjevati odabrani hramski pjevači uz učešće čitavog prisutnog naroda.

st. 2—5.

2. *»Plješćite sva plemena * trubite i kličite u pohvalu Bogu:*
3. *Yahvé je Svevišnji, zadaje strah * Veliki kralj nad svom zemljom«.*
4. *»Sakupio je narode pod našu vlast: * a plemena pod naše noge«.*
5. *»Odabra za nas našu baštinu, * Jakovljevi ponos koji je On htjeo!«*

FILOLOŠKE BILJEŠKE

»Plješćite sva plemena«. Redovito se prevodi sa: »Plješćite svi narodi«. Ali ovdje Hebr. riječ 'ammim ne označuje narode u našem današnjem smislu ove riječi, nego razne skupine jednog naroda, drugim riječima plemena u našem jeziku. Psalmista se ovdje obraća raznim plemenima Israelskim, koja su za Davidova doba bila još strogo odijeljena, i pozivlje ih da slave svoga Boga.

»Trubite i kličite«. U izvorniku je riječ hari'û, koju Sed. i sv. Jeronim prevode sa »Jubilate«, a današnjoj joj tumačitelji daju smisao kliktanja. Ovom se je riječi kod Židova označivalo trubljenje, ratni poklici, buka i graja s kojom bi se započeo napadaj na neprijatelja. Takovim bi se trubljenjem, poklicima i bukom navijestila i jubilara godina. Otuda generalizirano značenje ove riječi kako je upotrebljavaju Sed. i sv. Jeronim, pa mi se je učinilo da bi se ovo generalizirano značenje najbolje dalo izraziti sa »trubite i kličite«. Psalmista govori o pljeskanju, trubljenju i bućanju, naime o oduševljenom slavlju, kojim su Israelci imali popratiti dolazak i ustoličenje svoga Boga na gori Sionu.

»U pohvalu«. Sv. Jeronim: »In voce laudis«, prema izvorniku beqôl rinnâ (h). Smisao mi izgleda ovaj: Pljeskanje, trubljenje i bućanje neka sve to bude velebna pjesma pohvale Bogu. No ne neka bezsadržajna pjesma, izražena samim čuvstvima, već prema mislima nanizanim u slijedećim stihovima (3—5), tako da izražaj čuvstva bude posljedica umnog shvaćanja i uvjerenja, a samo slavlje izraz slijedećih misli osjećaja.

»Yahwé je svevišnji«, t. j. od kojega ne može biti većeg boga. »Zadaje strah« svojom neodoljivom moći, jer je bacio na zemlju sve krive bogove, koji su se nekada štovali u Palestini i uzdigao se nad njima kao jedini Pobjednik. — »Veliki Kralj nad svom zemljom« pravom osvojitelja. Bog je pokazao da je takav jer je osvojio obećanu zemlju, pa se na ovaj način spominje i samo osvajanje Palestine uz pomoć Božju.

»Sakupio je narode pod našu vlast«. Hebr. riječ jadber većina tumačitelja prevodi u smislu podlaganja ili podređivanja tuđih naroda pod vlast izabranog naroda. Sv. Jeronim međutim prevodi sa »congregavit populos subter nos« udaljujući se na taj način od Sedamdesetorice koju su preveli sa »subjecit populos nobis«. Mislim da je sv. Jeronim pogodio točnije smisao Psalmiste. U osvojenoj Palestini bilo je i takovih etničkih skupina koje su se dragovoljno pridružile Israelcima i poprimile čak i njihovu vjeru. Za ove je ispravnije kazati da su se sakupili pod vlast izabranog naroda nego da su mu bile podložene. A u drugom dijelu stiha, gdje se kaže: »A plemena pod naše noge«, riječ je o onim etničkim skupinama koje su Israelci silom podjarmili.

»Odabra za nas našu baštinu — Jakovljeo ponos, koji je On htjeo!« Bog je odredio koju će zemlju pokloniti Abrahamu i njegovom potomstvu. Ali to je bilo samo obećanje onda. A

sada je stvarnim osvajanjem to obećanje ispunio i svoje odbranje djelom pokazao. — U ovom i prednjem stihu spomenuto je izričitim riječima osvajanje Palestine.

TUMAČENJE

Mislim da je posve jasna zamisao Psalmiste: Bog se potpunim pravom ima smatrati Posjednikom, Gospodarom a potom i Kraljem Palestine jer ju je On osvojio za se i za svoj narod.

St. 6—9.

6. »Uzašao je Bog uz trubljenje i klicanje, Yahvé uz odzvanjanje rogova!«
7. »Svirajte i pjevajte Bogu, svirajte i pjevajte * svirajte i pjevajte Kralju našem, svirajte i pjevajte!«
8. »Bog je postao Kraljem čitave zemlje! * svirajte i pjevajte umjetnički!«
9. »Bog je zavladao nad poganskim narodima: * Bog je zasjeo na svoje sveto prijestolje!«

FILOLOŠKE BILJEŠKE

»Uzašao je Bog uz trubljenje i klicanje«. Na mjesto trubljenja i klicanja u izvorniku se nalazi teru'â, riječ koju sam protumačio u 2. st. Ovdje ona označuje trubljenje, poklike i slavlje, kojim bi se nekoga proglasilo kraljem. Kao što su proglasivali zemaljskog kralja na isti način su Israelci morali proglasiti i Boga, koji se je prisutan u kovčegu zavjetnom penjao na goru Sion, za svoga kralja.

»Svirajte i pjevajte Bogu... svirajte i pjevajte Kralju našem!« Drugim riječima: Proglasite Boga našega za svoga Kralja!

»Bog je postao Kraljem čitave zemlje«. Radi se o Palestini, čij je Kralj postao Bog jer su Ga takvim priznala sva plemena. Ovo je ujedno bila i formula kojom bi se netko proglasio za kralja. Na izgovaranje ove formule je pozvao Psalmista Israelce u prednjem stihu.

»Pjevajte umjetnički«. U izvorniku maškîl, riječ koja se nalazi u naslovu nekoliko Psalama a označuje posebni vještački i umjetnički način sviranja i pjevanja dotičnih Psalama. Ovdje je Psalmista htjeo pozvati Israelce da dadu sve što mogu u proslavi proglašenja Boga za Kralja.

»Bog je zavladao nad poganskim narodima: Bog je zasjeo na svome svetom prijestolju!« Bog je oteo Palestinu poganskim narodima, pokazavši time svoju vrhovnu božansku moć i pravo, ili, kako se Psalmista slikovito izrazuje, zasjeo je na svoje prijestolje.

TUMAČENJE

I u ovim stihovima je jasna zamisao Psalmiste: On je u prvom dijelu Psalma dokazao pravo Boga da bude kraljem obećane zemlje i svoga naroda. A sada se ostvaruje to pravo, unaša se kovčeg zavjetni u šator sagrađen od Davida na Sionu i ta se činjenica tumači kao ustoličenje Boga za Kralja.

St. 10

10. »Narodni prvaci su se složili: * da sačine puk Boga Abrahamova.«

»Bogu pripadaju štitovi zemlje, uzdigli su se silno!«

FILOLOŠKE BILJEŠKE

»Narodni prvaci su se složili«: označena su razna Israel-ska plemena koja su se pod Davidom ujedinila da stvore jedno kraljevstvo, kraljevstvo Boga Abrahamova.

»Bogu pripadaju štitovi zemlje«. Štitovi u slikovitom pjesničkom jeziku označuju najbolje junake koji štite samostalnost države. Najbolji junaci iz svih plemena sada su se složili da uz pomoć Božju brane svoj narod i svoju zemlju. Tako složni Israel postao je jaki i ugledni narod s kojim moraju računati svi susjedi.

TUMAČENJE

U zaključku Psalmista hvali jedinstvo raznih plemena Israelovih koja su se složila da stvore jedno jedinstveno kraljevstvo koje ne će biti kraljevstvo Davidovo nego kraljevstvo Božje. Usko povezani s Bogom i međusobno prvaci raznih plemena će biti doista jaki.

Ako se pravilno shvate razni izrazi te ako se dobro uoči zamisao Psalmiste, vidjet će se lako da se on zbilja pozivlje na konkretne povjesne činjenice i da je čitavi Psalam usmjeren prema događaju ustoličenja Yahvé-ova na Sionu i prema značenju tog događaja.

O. IVAN ŠTAMBUK